IL-KWADROLOĠIJA TAL-ĦMAR (2)

FEJN TKUN QABEL, TIĠI WARA!

LORNA VASSALLO
http://vassallolorna.com
www.facebook.com/lejnmaltaaaa

Table 7.3a - Case Study 1: Evidence of Donkey Voting – General Election 2017
Similar patterns experienced in candidates' lists

Electoral Division	Political Party	Placing in the "Alphabetical" Party List	Placing in the "Votes Received" List	Total Number of Candidates in Party List	Further Details Reference
1	PL	8th & 9th	7th & 9th	9	
3	PL	12th, 13th & 14th	13th, 14th & 12th	14	(1)
4	PL	10th	10th	10	
5	PL	12th	14th	14	
6	PL	5th	6th	6	
7	PL	10th	10th	10	
8	PL	6th	7th	7	
11	PL	6th & 7th	6th & 7th	7	
12	PL	8th & 9th	8th & 9th	9	
1	PN	7th, 8th & 9th	7th, 8th & 9th	9	(2)
3	PN	14th	14th	14	
9	PN	19th	19th	20	
11	PN	11th, 12th & 13th	14th, 12th & 13th	13	
12	PN	13th	13th	13	

Bħala t-tieni artiklu minn din is-sensiela ta' erbgħa, illum għażilt li nislet xi tabelli minn studju xjentifiku li sibt dan l-aħħar dwar is-suġġett tad-'donkey voting', jew aħjar kif il-votant fl-elezzjonijiet Maltin huwa kkundizzjonat indirettament biex jivvota skont l-alfabett u kif il-pożizzjoni ta' fejn kandidat jiġi fil-polza tal-vot hija determinanti jekk il-kandidat/a jitlax jew le u jsirx Membru Parlamentari.

L-istudju li qed nirreferi għalih jeżamina l-elezzjonijiet kollha li saru sa mill-1921 u jismu "Proposti għal sistema elettorali Maltija aħjar" ("Study Paper: Proposals for an improved Malta electoral system"). Inkiteb mill-Perit Joseph Magro fl-2018 li ħa ħsieb li jipprova b'mod konkret il-konklużjonijiet tiegħu permezz ta' tabelli.

Meta analizza bir-reqqa r-riżultati tal-elezzjoni tal-2017, Magro sab li l-kandidati tal-Partit Laburista tal-Ewwel Distrett li isimhom kien imniżżel fit-tmien u d-disa' post fil-polza tal-vot (li kienet polza b'disa' kandidati biss), l-istess kandidati fil-fatt ġew is-seba' u d-disa' jekk wieħed jaqbad il-kandidati kollha u jelenkahom skont il-voti li kisbu. Fuq it-Tielet Distrett, il-kandidati tal-PL li skont l-alfabett kienu mniżżla fit-12, it-13 u l-14-il post, jekk wieħed, wara l-elezzjoni jpoġġi l-kandidati kif telgħu u kemm ġabu voti, isib li dawn ġew fit-13, fl-14 u fit-12-il post. Dan fuq distrett fejn il-polza tal-vot kienet magħmula biss minn 14-il kandidat. Bl-istess mod, fuq ir-raba' distrett, l-għaxar kandidat/a tal-PL fuq il-lista, ġie/t l-għaxar kandidat/a bħala voti meta ħarġu r-riżultati minn distrett li kien fih għaxar kandidati biss.

Minn l-istess PL, fl-2017, fuq il-11-il distrett ikkontestaw seba' kandidati. Is-sitt u s-seba' kandidati tal-lista skont il-polza tal-vot, ġew is-sitt u s-seba' kandidat meta ngħaddew il-voti; filwaqt li mill-kandidati tat-12-il distrett, minn polza ta' disa' kandidati, it-tmien u d-disa' kandidat fuq il-polza, eventwalment, wara l-għadd tal-voti, spiċċaw it-tmien u d-disa' wkoll.

Dan il-fenomenu, seħħ ukoll fost il-kandidati tal-PN. Fuq it-tielet distrett, il-kandidat tal-PN li kien fl-14-il post fuq il-polza, ġie l-14 fl-għadd tal-voti wara l-elezzjoni, minn polza tal-vot li kien fiha 14-il kandidat. Fuq id-Disa' Distrett, id-19-il kandidat, ġie d-19 minn 20 kandidat. Fuq il-11-il Distrett, il-11, it-12 u t-13-il kandidat/a, wara l-elezzjoni ġew l-14, it-12 u t-13-il kandidat/a! U mill-polza tal-vot tat-12-il Distrett, li kien fih 13-il kandidat Nazzjonalista, it-13-il kandidat jiġi t-13 jekk wara l-elezzjoni wieħed iqassam il-kandidati skont il-voti li kisbu.

Għalhekk dan l-istudju jissuġġerixxi li kandidat se jġib voti skont fejn qiegħed fil-lista tal-polza tal-vot. Forsi jirnexxilu/ha j/titla' skaluna waħda 'l fuq jew sfortunatament taqa' skaluna 'l isfel imma ftit li xejn tvarja, bil-probabbiltà kbira tkun li kandidati li għandhom kunjomhom jibda bit-'T' għalkemm se jkunu fi żvantaġġ qawwi minħabba kunjomhom, mhumiex se jkunu fi żvantaġġ daqs kandidati li kunjomhom jibda biż-'Z/Ż'.

Iżda, allura nies bħal George Vella, Karmenu Vella, Edwin Vassallo u Francis Zammit Dimech kif telgħu bosta drabi? Jidher ċar li hemm bżonn ħafna ċirkostanzi biex kandidati bħal dawn irnexxew. Fost oħrajn, il-fatt li ġejjin minn raħal kbir ħafna fortizza tal-partit tagħhom stess. Jista' jkun li kienu kandidati stilla tal-partit u li kellhom riżorsi finanzjarji tajbin. Fil-kuntest tal-lum pubbliċità qawwija tal-kandidat fuq it-televiżjoni wkoll jegħlbu dan l-iżvantaġġ assolut. In-numru ta' kandidati li jikkontestaw fuq id-distrett jgħodd ukoll, i.e. kandidat huwa inqas żvantaġġjat jekk ikun l-aħħar fuq polza tal-vot b'sitt kandidati biss (kif kienu jkunu fl-imgħoddi). Li hu żgur, li kandidat li huwa fil-qiegħ tal-polza ma jista' qatt jitla' b'kumbinazzjoni. Kull min tah l-ewwel vot, żgur li verament ried u xtaq jivvutalu.

Hawnhekk qed nirriproduċi tabella waħda minn diversi li Magro juża biex isostni li r-riżultat tal-elezzjoni huwa ferm influwenzat mill-pożizzjoni tal-kandidati fuq il-polza tal-vot. L-istess awtur jipproponi wkoll il-Metodu tar-Rotazzjoni ta' Robson bħala soluzzjoni li forsi xi darba niddiskutiha f'artiklu futur. Għal dawk kollha li jixtiequ jaraw dan l-istudju aktar fid-dettall hawnhekk qed nirriproduċi wkoll il-link fejn wieħed jista' jara l-istudju onlajn:

https://riformakostituzzjonali.gov.mt/wp-content/uploads/2019/10/PAPER-A-PROPOSALS-FOR-AN-IMPROVED-MALTA-ELECTORAL-SYSTEM.pdf.
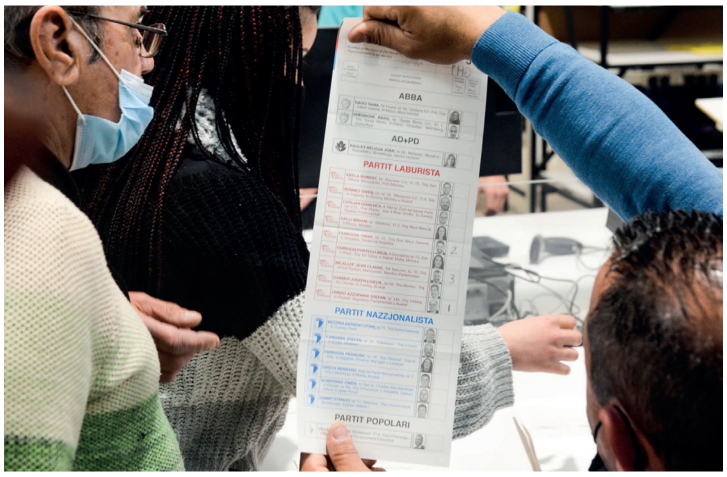
Għal kummenti jew suġġerimenti https://www.facebook.com/lejnmaltaaaa.